

Den 5. januar 2026
Bæredygtig
Landbrugsproduktion
J. nr. 25-11-000037

Notat om høringssvar fra ekstern høring over udkast til bekendtgørelse om supplerende bestemmelser om overholdelse af konditionalitet og social konditionalitet for tilsagn om tilskud til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger, fastholdelse af vådområder, fremme af bæredygtig skovdrift m.v.

Udkast til Bekendtgørelse om supplerende bestemmelser om overholdelse af konditionalitet og social konditionalitet for tilsagn om tilskud til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger, fastholdelse af vådområder, fremme af bæredygtig skovdrift m.v. blev sendt i offentlig høring den 29. oktober 2025 med frist for afgivelse af høringssvar den 17. november 2025.

Styrelsen blev den 13. november 2025 gjort opmærksom på, at der ved den offentlige høring på hoeringsportalen.dk var angivet en forkert officiel titel på bekendtgørelsen og i medfølgende høringsbrev.

Ordene ”om supplerende bestemmelser” var ved en fejl udgået og derfor fremstod titlen som ”bekendtgørelse om overholdelse af konditionalitet og social konditionalitet for tilsagn om tilskud til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger, fastholdelse af vådområder, fremme af bæredygtig skovdrift m.v.” i stedet for den korrekte titel ”bekendtgørelse om supplerende bestemmelser om overholdelse af konditionalitet og social konditionalitet for tilsagn om tilskud til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger, fastholdelse af vådområder, fremme af bæredygtig skovdrift m.v.”

På baggrund af henvendelsen rettede styrelsen med det samme fejlen på portalen og i høringsbrevet. Styrelsen skal hertil bemærke, at bekendtgørelsens titel fremgik korrekt under beskrivelsen af bekendtgørelsens indhold på [hoeringsportalen](https://hoeringsportalen.dk) og i det bekendtgørelsesudkast, som var i høring.

I dette høringsnotat gengives de væsentligste synspunkter, forslag m.v. med direkte relevans for bekendtgørelsesudkastet, der rejses i de modtagne høringssvar, samt Styrelsen for Grøn Arealomstilling og Vandmiljøs bemærkninger hertil.

Notatet omhandler høringssvar, der ikke er fra ministerier eller myndigheder under ministerierne.

Der er modtaget høringssvar fra (i alfabetisk rækkefølge):

Bæredygtigt Landbrug, jf. punkt 1
Landbrug & Fødevarer, jf. punkt 2

Høringssvar	Opfølgning
1. Bæredygtigt Landbrug	
<p>1.1. Bemærkninger vedr. social konditionalitet</p> <p>”Med bekendtgørelsesudkastet sker en markant udvidelse af antallet af flerårige tilsagn. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) angiver i høringsbrevet, at tilsagnshaver nu skal efterleve regler om konditionalitet og social konditionalitet og at disse ”[...] i vidt omfang erstatter tidligere regler om krydsoverensstemmelse.”.</p> <p>Vi bemærker hertil, at reglerne om konditionalitet i vidt omfang erstatter tidligere regler om krydsoverensstemmelse, se dog hertil vores tidligere høringssvar af den 15. november 2024 (bilag 1) vedr. konditionalitet og social konditionalitet, jf. jeres j.nr. 24-11-000044.</p> <p>Vi bemærker endvidere, at reglerne om konditionalitet og social konditionalitet ikke erstatter tidligere regler om krydsoverensstemmelse for så vidt gælder:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Indførelse af regler om social konditionalitet for tilsagn der ikke tidligere har været omfattet og 2. Den udvidet kreds af tilsagn omfattet af reglerne om konditionalitet og social konditionalitet. <p>Både den udvidelse af tilsagnsemner og sammenkoblingen til arbejdsgiverforpligtelser, finder vi som forening stærk problematisk.</p> <p>SGAV bedes redegøre nærmere for denne udvidelse og sammenkobling.”</p>	<p><i>Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen</i></p> <p><i>Styrelsen bemærker, at bekendtgørelsesudkastet ikke udvider antallet af flerårige tilsagn. Reglerne finder alene anvendelse på de eksisterende tilsagn, der er udstedt i henhold til de tilsagnsordninger, der er angivet i bekendtgørelsens § 1.</i></p> <p><i>Det er bestemt i forordningsgrundlaget, hvilke tilskudsmodtagere konditionalitet, social konditionalitet og krydsoverensstemmelse (KO) gælder for. Se for konditionalitet artikel 83, stk. 1, i forordning (EU) 2021/2116, for social konditionalitet artikel 87, stk. 1, forordning (EU) 2021/2116, jf. artikel 14, stk. 1, forordning (EU) 2021/2115, og for KO artikel 92 i forordning (EU) nr. 1306/2013.</i></p> <p><i>Muligheden for finansiering af tilskudsordninger under det hidtidige landdistriktsprogram, jf. forordning (EU) nr. 1305/2013, bortfalder ved udgangen af 2025. Der henvises til artikel 154, stk. 1, i forordning (EU) 2021/2115. En videreførelse af udbetaling af tilskud under disse ordninger efter 2025 er således betinget af, at ordningerne videreføres under artikel 70 i forordning (EU) 2021/2115.</i></p> <p><i>Det følger af de ovenfor anførte forordningsregler, hvilke tilskudsmodtagere, der i henhold til den nævnte artikel 70 er omfattet af konditionalitet og social konditionalitet.</i></p> <p><i>For flere-årige tilsagn, der skal bestå i flere reformperioder, gælder, at tilsagnene revideres i takt med ændringer af obligatoriske krav og normer til erhvervet i national ret eller i medfør af EU-retten. Der er for disse ordninger fastsat revisionsklausul, der skal give mulighed for, at tilsagnshavere, der ikke vil acceptere de nye krav og normer, kan udtræde af tilsagnet uden, at der skal ske tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud eller pålægges sanktion.</i></p>

	<p><i>Udmøntning af en revisionsklausul er gennemført i bekendtgørelsesudkastets § 3.</i></p>
<p>1.2. Bemærkninger vedr. forholdet til EU-lovgivningen</p> <p>”SGAV opfordres til at redegøre nærmere for, hvilke regler som udkast til bekendtgørelsen fastsætter som en implementering af EU-retten, og hvilke regler der alene er nationale regler gældende for Danmark.”</p>	<p><i>Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen</i></p> <p><i>Bekendtgørelsen udgør i sin helhed en national udmøntning af EU-rettens regler om anvendelsesområdet for konditionalitetsreglerne. Der henvises til redegørelsen under pkt. 1.1. ovenfor.</i></p> <p><i>§ 3 om indgivelse af en erklæring ved ønske om udtræden af eksisterende tilsagn er tilpasset de gældende nationale tilsagnsordninger.</i></p>
<p>1.3 Bemærkninger vedr. kompensation for 3 meters bræmmer og naturarealer</p> <p>”Kritisabelt at arealer med 3 meters bræmmer samt naturarealer ikke længere kan blive kompenseret og at tilsagn om tilskud, der omfatter disse elementer, bliver reduceret fra 2026.”</p>	<p><i>Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Som beskrevet under pkt. 1.1. ovenfor, videreføres de omfattede ordninger under artikel 70 i forordning (EU) 2021/2115. Det følger af artikel 70, stk. 3, at tilskud i henhold til nævnte artikel kun kan ydes for forpligtelser, der er mere vidtgående end GLM-normerne (herunder GLM 4 bræmmer på tre meter langs de vandløb og søer, der er omfattet af vandløbslovens § 69, stk. 1) og andre obligatoriske krav i henhold til lovgivningen.</i></p>
<p>1.4. Bemærkninger vedr. erhvervsøkonomiske konsekvenser</p> <p>” Manglende erhvervsøkonomisk konsekvensberegning for bekendtgørelsesudkastet, idet der er tvivl om det datagrundlag som styrelsen har givet til OBR, som på den baggrund har vurderet de erhvervsøkonomiske konsekvenser til mindre end 4 mio. kr.”</p>	<p><i>Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen</i></p> <p><i>Styrelsen skal oplyse, at det i høringsbrevet blev angivet, at de ”erhvervsøkonomiske” konsekvenser af bekendtgørelsesudkastet udgør mindre end 4 mio. kr. Det skulle i stedet have fremgået, at der er tale om ”administrative konsekvenser for erhvervslivet”.</i></p> <p><i>Styrelsen er blevet gjort opmærksom herpå af Erhvervsstyrelsen, som angiver:</i></p> <p><i>”Erhvervsstyrelsens Område for Bedre Regulering (OBR) takker for fremsendte. OBR bemærker, at det i høringsbrevet fremgår, at de erhvervsøkonomiske konsekvenser er vurderet til under 4 mio. kr. Dette er dog ikke korrekt, da OBR alene har vurderet de administrative konsekvenser til at være under 4 mio. kr. De administrative konsekvenser udgør kun en delmængde af de samlede erhvervsøkonomiske konsekvenser ved ny regulering.”</i></p>

	<p><i>Styrelsen beklager fejlen, og bekræfter, at det er de administrative konsekvenser for erhvervslivet af bekendtgørelsesudkastet, der udgør mindre end 4 mio. kr.</i></p>
<p>1.5. Bemærkninger vedr. supplerende bekendtgørelse</p> <p>” Endvidere bør SGAV redegøre for, hvorfor man har valgt at udarbejde en liste over omfattede tilsagnsordninger i udkast til supplerende bekendtgørelse og ikke direkte i den såkaldte konditionalitetsbekendtgørelse for år 2026. Det er ikke vores opfattelse, at en sådan opdeling bidrager positivt til borgernes forståelse af området og den generelle anvendelse, når reglerne opdeles i flere bekendtgørelser.”</p>	<p><i>Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen</i></p> <p><i>Udkastet til bekendtgørelse udgør et supplerende sæt regler til de eksisterende ordningsbekendtgørelser for de tilsagnsordninger, der er oplistet i bekendtgørelsesudkastet. Det reguleres i hvilket omfang tilsagnshavere efter disse ordninger er omfattet af konditionalitet og social konditionalitet.</i></p> <p><i>Reglerne angiver formkrav, proces og retsvirkninger ved indgivelse af erklæring med henblik på udtrædelse af tilsagn, hvis tilsagnshaver ikke accepterer revisionen. Disse regler gælder alene for de angivne tilsagnsordninger og er derfor udfærdiget som supplerende bestemmelser til de relevante ordningsbekendtgørelser.</i></p> <p><i>Dette er lovteknisk en almen og accepteret metode til samtidig regulering af flere bekendtgørelsesregler i tilfælde, hvor der skal gennemføres ens gældende regler på flere områder.</i></p> <p><i>Styrelsen skal herudover bemærke, at der samtidig gennemføres ændring i udkast til bekendtgørelse om konditionalitet og social konditionalitet for 2026 i forhold til 2025 bekendtgørelsen om konditionalitet og social konditionalitet.</i></p> <p><i>Det fremgår således af § 1, stk. 3, i udkast til 2026 bekendtgørelsen, at reglerne om konditionalitet og social konditionalitet finder anvendelse på tilsagn omfattet af nærværende bekendtgørelse.</i></p>
<p>1.6. Bemærkninger vedr. udtrædelse af tilsagn</p> <p>”Der indføres en ny forpligtelse til at iagttage reglerne om konditionalitet eller social konditionalitet for tilsagn, der allerede er givet, medmindre at tilsagnshaver indgiver erklæring om at udtræde af tilsagnsordningen, og dermed miste fremtidige tilskud. Samtidig skal</p>	<p><i>Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Styrelsen henviser til bestemmelsen i bekendtgørelsesudkastets § 3, stk. 2, hvoraf fremgår:</i></p> <p><i>”Stk. 2. Ved rettidig modtagelse af erklæringen, jf. stk. 3, bortfalder det eller de tilsagn, der er omfattet</i></p>

<p>tilskudshaver respektere tinglyste servitutter på baggrund af tilsagnsordningen.</p> <p>Det er uklart, om styrelsen mener, at tilsagnshaver kan tilpligtes at tilbagebetale allerede udbetalte tilskud hvis denne udtræder af ordningen og/eller ikke respekterer de tinglyste servitutter. SGAV bør redegøre for, om dette er tilfældet.</p> <p>SGAV bør redegøre for, hvorfor en forpligtelse til at overholde en tinglyst servitut, der er indgået på baggrund af tilsagnsordningen, ifølge styrelsen skal iagttages, hvis tilsagnshaver lovligt (ved erklæring) udtræder af tilskudsordningen og dermed ikke kompenseres for vilkår fastsat ved tilskudsordningen. Der syntes dermed at bestå en forpligtelse uden compensation.”</p>	<p><i>af erklæringen med virkning fra tilsagnsårets begyndelse, og der udbetales ikke yderligere tilskud.”</i></p> <p><i>Tilsagn omfattet af erklæringen bortfalder således med virkning fra tilsagnsårets begyndelse. Forhold forud for denne periode berøres ikke, og tilsagnshaver kan beholde tilskud relateret til perioden før det tilsagnsår, som erklæringen vedrører.</i></p> <p><i>Tilskud gives for overholdelse af forpligtelser i henhold til tilsagnet i tilsagnsperioden. Dette kan eksempelvis være forpligtelser i form af krav om overholdelse af regler om krydsoverensstemmelse, forbud mod dyrkning eller gødskning, m.v. og er fastsat i henhold den enkelte ordnings formål. En del af tilsagnsordningerne indeholder krav om tinglysning af en servitut, der skal sikre en nærmere bestemt tilstand på tilsagnsarealet ud over tilsagnsperioden. Tilskudsbeløbet for disse ordninger dækker således både bindingen i tilsagnsperioden og bindingen i en servitut,</i></p> <p><i>Ved udtrædelse af tilsagnet ved erklæring, ophører tilsagnsperioden. Tilsagnshaver skal ikke længere opfylde forpligtelse for tilsagnet med risiko for tilbagebetaling og sanktion. Tilsagnshaver modtager derfor ikke yderligere tilskud.</i></p> <p><i>Styrelsen gør opmærksom på, at tilsagnshavere, hvor der er en tinglyst servitut, og som ikke ønsker at være omfattet af reglerne om konditionalitet og social konditionalitet, har mulighed for at modtage restudbetaling i 2025 for de resterende tilsagnsår. Vilkårene fremgår af de tre bekendtgørelser, som er nævnt i nærværende bekendtgørelsens § 2, stk. 2. Dermed vil tilsagnshaver modtage samme tilskudsbeløb, som hvis de årlige tilskud var fortsat.</i></p> <p><i>Tilsagnshaver vil i så fald samlet modtage et tilskudsbeløb svarende til hvad der skulle udbetales, hvis tilsagnsperioden var blevet gennemført i overensstemmelse med tilsagnet.</i></p>
<p>1.7. Bemærkninger vedr. høringsproces ”Bæredygtigt Landbrug anmodede om fristforlængelse til indgivelse af høringssvar med den begrundelse, at høringsmaterialet var fejlbehæftet, idet styrelsen oplyser forkert navn på udkast til bekendtgørelsen, medfølgende</p>	<p><i>Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen</i></p> <p><i>Styrelsen noterer sig Bæredygtigt Landbrugs bemærkninger om høringsforløbet.</i></p>

<p>høringsbrev samt på høringsportalen. Herudover, har høringsdokumenterne ikke samme titel ved download som de er angivet med på høringsportalen.</p> <p>SGAV har efterfølgende sendt et nyt "tilrettet høringsbrev".</p> <p>SGAV afslog i afgørelse af den 13. november 2025, at give fristforlængelse.</p> <p>Høringsmaterialet er fortsat fejlbehæftet.</p> <p>Det er stærkt kritisabelt og i strid med god forvaltningsskik, at myndigheden sender et fejlbehæftet høringsmateriale i høring, efterfølgende retter i høringsmaterialet undervejs i høringsperioden og samtidig fastholder den oprindelige høringsfrist, med den begrundelse at:</p> <p>"[...] fejlen i angivelse af bekendtgørelsens officielle titel på høringsportalen og i høringsbrevet, ikke er afgørende for forståelsen af bekendtgørelsens materielle indhold eller for afgivelse af jeres høringssvar."</p> <p>Dette er en subjektiv vurdering som SGAV giver som begrundelse for sit afslag, og Bæredygtigt Landbrug har under sin anmodning oplyst, at styrelsens fejl har haft reel indvirkning på arbejdet med udarbejdelsen af høringssvaret, særligt henset til, at vi på grund af styrelsens fejl, har været i den tro, at der var tale om en bekendtgørelse om konditionalitet og ikke en supplerende bekendtgørelse.</p> <p>Man foranlediges til at tro, at styrelsens afslag på fristforlængelse og/eller ny høring, skyldes den omstændighed, at styrelsen har oplyst til Erhvervsstyrelsen, at bekendtgørelsen udstedes d. 21. november 2025, 4 dage efter høringsfristen d. 17. november 2025.</p> <p>Jeg fristes til at spørge, om SGAV sagligt har tid til at bearbejde indkomne høringssvar på blot 3 dage.</p>	<p><i>Styrelsen henviser til redegørelse af høringsprocessen i indledningen til dette høringssvarnotat, og at fejlen blev rettet, så snart styrelsen blev opmærksom herpå.</i></p> <p><i>Styrelsen fastholder sin vurdering af, at den angivne fejl ikke er af en sådan karakter, at den har betydning for forståelsen af bekendtgørelsens indhold eller for erhvervets mulighed for afgivelse af høringssvar.</i></p> <p><i>Det skal hertil bemærkes, at bekendtgørelsesudkast kan ændre titel både under og efter den offentlige høringsproces uden, at dette nødvendigvis medfører forlængelse af høringsfristen eller fornyet høring.</i></p> <p><i>Processer for udvikling og udstedelse af bekendtgørelser tilrettelægges under hensyntagen til reglernes indbyrdes afhængighed. Der afsættes den fornødne tid og ressourcer i forhold til de enkelte stadier i processen, som løbende justeres efter behov.</i></p>
<p>2. Landbrug & Fødevarer</p>	<p>Opfølgning</p>

<p>2.1. Generelle bemærkninger</p> <p>”Indledningsvis ønsker Landbrug & Fødevarer svar på, hvor mange tilsagn, der vil være omfattet af denne bekendtgørelse.</p> <p>Herudover fremgår det af høringsbrevet, at 3-meters bræmmer samt naturarealer ikke længere kan kompenseres som følge af overgangen til CAP-reformen fra 2023.</p> <p>Landbrug & Fødevarer efterlyser en nærmere beskrivelse af, hvilke naturarealer, der er tale om i denne sammenhæng.”</p>	<p><i>Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen</i></p> <p><i>Bekendtgørelsen ventes i 2026 at omfatte i alt ca. 3500 eksisterende tilsagnshavere med flerårige tilsagn, som udfases løbende frem mod ca. år 2040.</i></p> <p><i>Der er tale om de naturarealer, der for de tyveårige fastholdelsesordninger hidtil har modtaget en årlig udbetaling på 300 kr./ha under ordningen. Disse naturarealer vil ikke længere kunne modtage tilskud.</i></p> <p><i>Det kan oplyses, at disse naturarealer i år 2026 vil udgøre ca. 60 ha ud af et samlet tilsagnsareal på i alt 1110 ha, der er omfattet af de tyveårige fastholdelsesordninger.</i></p>
--	--